

Nr 18.

Ankom till riksdagens kansli den 22 februari 1921 kl. 2 e. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående fakultativ eller villkorlig tillämpning av det proportionella valsättet vid vissa kommunala val.

Närvarande: Herrar Larsson i Västerås, Klefbeck, Hellberg*), Johansson i Kälkebo, Strömberg, Ljunggren*), Thulin, Reuterskiöld*), Lyberg, Stendahl, Hallén, af Ekenstam, P. S. Hedlund i Östersund, Sävström*), Leander, Persson i Fritorp, Andersson i Igelboda, Eliasson*) och Gustafson i Kasenberg.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

I en inom andra kammaren väckt motion, nr 3, har herr *Leander* hemställt, »att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det tacktes Kungl. Maj:t låta utreda, huruvida och på vad sätt den obligatoriska föreskriften om proportionellt valsätt vid utseende av stadsfullmäktige och kommunalmäktige må kunna utbytas mot stadgande om fakultativ eller villkorlig tillämpning av nämnda valsätt, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan giva anledning.»

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottets
yttrande.

Ehuru utskottet finner syftet med förevarande motion ur vissa synpunkter värt beaktande, kan utskottet av flera skäl icke biträda motionärens hemställan. Motionärens motivering för det framställda yrkandet består till väsentlig del av en kritik av det proportionella valsättet, sådant det hos oss för närvarande är gestaltat. Utskottet vill då erinra om att riksdagen i sin skrivelse nr 226 vid 1918 års lagtima riksdag begärde en utredning rörande reformering av detta valsätt och därvid bl. a. pekade på flera av de brister i det nuvarande systemet, som motionären i sin motivering påtalar. I anledning av denna skrivelse har som bekant en utredning av Kungl. Maj:t föranstaltats, och denna ut-

redning är, enligt vad utskottet inhämtat, i väsentliga delar slutförd. Under årets riksdag torde sålunda, såsom också i trontalet framhölls, ett förslag till reform av det proportionella valsättet vara att förvänta. Då det sålunda är att hoppas, att en reform av valsättet inom den närmaste tiden skall kunna ske och att därigenom de av motionären påtalade olägenheterna av det nuvarande systemet väsentligen skola kunna undanröjas, synes det utskottet uppenbart, att en inskränkning i användningen av det proportionella valsättet icke bör vidtagas på grund av de brister, som för närvarande vidlåda detsamma.

Vad särskilt angår frågan om inskränkning av det proportionella valsättets användning vid kommunalfullmäktigeval kan utskottet åberopa de skäl utskottet anfört för sin hemställan om avslag å motionen nr 7 i andra kammaren av herr Persson i Fritorp. Särskilt vill utskottet betona, att den korta tid, varunder de nuvarande bestämmelserna om dessa val varit gällande, icke giva möjlighet till ett bedömande av deras verkningsätt. Vad åter stadsfullmäktigeval beträffar, torde det proportionella valsättets användning vid dessa val hava vunnit den stadga, att något som helst behov av en enbart fakultativ tillämpning av detsamma ej för närvarande förefinnes.

Utskottet får alltså hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 22 februari 1921.

På konstitutionsutskottets vägnar:

VIKTOR LARSSON.

Reservationer:

1) av herrar *Leander, Ljunggren, P. S. Hedlund* i Östersund, *Persson* i Fritorp och *Gustafson* i Kasenberg, som anfört:

Under hänvisning till vad vi anfört i vår reservation till utskottets betänkande rörande herr Perssons i Fritorp motion nr II: 7 hemställa vi,

att riksdagen ville med anledning av förevarande motion nr II: 3 i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning om och på vad sätt användningen av den proportionella valproceduren vid stads- och kommunalfullmäktigeval må kunna begränsas till sådana fall, där enighet om kandidater ej kunnat i förväg uppnås.

2) av herr Reuterskiöld.
